

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਬਾ ਅਦਾਲਤ ਸਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ ਅਤੇ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜੇ.ਜੇ.

ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, —ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 999 ਦਾ

28 ਮਈ 1965

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ (1950)—ਆਰਟੀਕਲ 226 ਅਤੇ 227—ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕਲੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ "ਖਾਰਜ"—ਸਮਾਨ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਰਾਹਤ ਲਈ ਦੂਜੀ ਪਟੀਸ਼ਨ—ਕੀ ਸਮਰੱਥ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਰਾਹਤ ਲਈ ਦੂਜੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ "ਖਾਰਜ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ, ਅੰਤਿਮ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਰਾਹੀਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਦੂਜੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ। ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰੰਤਰ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ 'ਸਪੀਕਿੰਗ ਆਰਡਰ' ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਮੇਸ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਹਰ ਉਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ 'ਸਪੀਕਿੰਗ ਆਰਡਰ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਸਪੀਕਿੰਗ ਆਰਡਰ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਢੁਕਵੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਬੈਂਚ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਲਿਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕੋਈ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਰਿਜ਼ੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਮਕਾਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬੈਂਚਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਗੁਣਾਤਮਕ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਬੈਂਚ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਜੇਕਰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ 'ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ' ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਉਪਾਅ ਅਪੀਲ ਦੇ ਰਾਹ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੁਆਰਾ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ। 26 ਫਰਵਰੀ 1965 ਨੂੰ

ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦੁਰ ਵੱਲੋਂ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਨੁਕਤੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਆਖ਼ਰਕਾਰ 28 ਮਈ 1965 ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦੁਰ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਜੋ ਕਿ 9 ਅਗਸਤ, 1962, 16 ਅਕਤੂਬਰ, 1961, 23 ਜੂਨ, 1961 ਅਤੇ 22 ਮਾਰਚ, 1961, ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਰਿੱਟ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1 ਤੋਂ 4 ਕ੍ਰਮਵਾਰ।

ਐਚ.ਐਸ. ਗੁਜਰਾਲ ਅਤੇ ਸੁਸ਼ੀਲ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਵਕੀਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ।

ਆਨੰਦ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਸ. ਮਿੱਤਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਹੁਕਮ।

ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦੁਰ, ਜੇ.—ਕੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਾਬੱਧ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦੀ ਹੁਕਮ "ਖਾਰਜ" ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਮਕਾਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸੇ ਰਾਹਤ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਰਜ਼ੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ? ਇਹ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਜਵਾਬ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਣੀਪਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਮਕਾਨ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਾਈ ਸੀ। ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 362 ਆਫ 1963) 9 ਮਾਰਚ, 1963 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਪੰਡਿਤ ਜੇ.ਜੇ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ "ਖਾਰਜ" ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 14 ਮਾਰਚ 1963। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵਕੀਲ ਲਈ ਨਿਰਪੱਖਤਾ, ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 1963 ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 999 ਦੇ ਪੈਰਾ 9 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ 14 ਮਾਰਚ, 1963 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ 'ਸਪੀਕਿੰਗ ਆਰਡਰ' ਨਾ ਹੋਣਾ ਕੇਸ ਦੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਛੁੱਟੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ 5 ਜੂਨ, 1963 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਤੋਂ ਸਟੇਅ ਆਰਡਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੁੜ ਖੁੱਲ੍ਹਣ 'ਤੇ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕੈਪੂਰ ਦੇ ਮੋਸ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬੇਦੀ ਜੇ.ਜੇ. 9 ਅਗਸਤ, 1963 ਨੂੰ, ਅਤੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਸਟੇਅ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ 26 ਫਰਵਰੀ, 1965 ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਸਿੰਗਲ ਬੈਚ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। - ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਸਨ।

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਕਿ ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਪੰਡਿਤ ਦੀ ਬੈਚ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਜੇ.ਜੇ. (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਪਹਿਲਾ ਆਦੇਸ਼' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਰਣੇ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ ਜਾਂ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਮਕਾਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਟਾਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ 'ਬਰਖਾਸਤਗੀ' ਦਾ ਹੁਕਮ 'ਸਪੀਕਿੰਗ ਆਰਡਰ' ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਰੈਜ਼ ਜੂਡੀਕੇਟਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਤੋਂ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਨਤੀਜੇ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਜਦੋਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਨ, ਨਤੀਜਿਆਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਗੁਜਰਾਲ ਨੇ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਦਰਿਆਓ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਵੀ.ਪੀ. ਅਤੇ ਹੋਰ (1), ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ, ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਕਿ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬੰਧਨ ਵਾਲੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਮ ਨਿਯਮ "ਸਿਰਫ਼ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜੇ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਾਰਟੀਆਂ, ਯੂਨੀਅਨ ਦੇਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਸਬੂਤ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ।" ਇਹ ਵੇਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੰਨਾ 1465 'ਤੇ ਪੈਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਅਤੇ ਮਿਸਟਰ ਗੁਜਰਾਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਿੱਟਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ: -

“ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਲੜੇ ਹੋਏ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਰਹੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਜਾਂ ਉਲਟਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਲਈ ਉਕਤ

ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੂਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਉਹੀ ਜਾਂ ਸਮਾਨ ਹੁਕਮਾਂ ਜਾਂ ਰਿੱਟਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਾਣ ਲਈ ਖੁੱਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਰਿੱਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਲਾਹਨਤਾਂ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਕੋਲ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਬਦਲਵਾਂ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਸੀ, ਤਾਂ ਖਾਰਿਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਗਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਬਣੇਗੀ, ਸਿਵਾਏ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿੱਥੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਏ ਗਏ ਤੱਥ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੀ ਢੁਕਵੇਂ ਹੋਣ। ਇਸ ਪੱਖੋਂ, ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਇੱਕ ਪੱਟੀ ਬਣੇਗੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਹੁਕਮ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਪੱਟੀ ਹੋਵੇਗੀ; ਜੇਕਰ ਹੁਕਮ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕੁੱਟਮਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪਿਕ ਉਪਾਅ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਸਿਵਾਏ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੰਕੇਤ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ, ਉਸ ਪੱਖ ਵਿਚ ਬੋਲਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਸੁਝਾਅ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਕੋਈ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਪਰ ਇੱਕ ਬੋਲਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦਾ ਭਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਅਤੇ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸੰਖੇਪ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਇੱਕ ਹੈ। ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਰਟੀਕਲ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਪੱਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦਾ ਹੈ..... ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹੁੰਚੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਜੁਰਮਾਨਾ ਹੈ ਇਹਨਾਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਵਜੋਂ ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ....."

ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰਾਲ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦਾ ਸਬੰਧ ਸਿਰਫ ਅਨੁਛੇਦ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਸ ਤਰਕ 'ਤੇ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਹੁਕਮ ਹੈ ਜ਼ਿਊਡੀਕੇਟਾ ਦੇ ਬਾਰ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਥਾਰਟੀ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸਮਕਾਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਉਸੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇੱਕ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਣੇ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਇਸ

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਆਪਣੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਰੁਖ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਮੰਨਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਜਾਂ ਆਰਟੀਕਲ 227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰੰਤਰ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ 'ਸਪੀਕਿੰਗ ਆਰਡਰ' ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੋਸ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਹਰ ਉਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ 'ਸਪੀਕਿੰਗ ਆਰਡਰ' ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਢੁਕਵੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਬੈਂਚ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਲਿਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕੋਈ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਸਹਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਮੌਕਿਆਂ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕੇਸਾਂ ਲਈ ਰਿਮਾਂਡ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਰਿੱਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਰਾਮ ਸਰਨ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1963 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 36) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 16 ਸਤੰਬਰ, 1963 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ ਦੇ ਇੱਕ ਬਰਖਾਸਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮਾੜੇ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ: -

“ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਰੁਖ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 23 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਅਭਿਆਸ ਗਲਤ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਵਾਪਸੀ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਨ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਕਹੀ ਗਈ ਖੋਜ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਆਰਡਰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਜਾਂ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ:-

ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਸਿਰਫ ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਬਲਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹੀ ਲੈਣਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਗੁਣਾਤਮਕ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬੈਂਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ 'ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ' ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਉਪਾਅ ਅਪੀਲ ਦੇ ਰਾਹ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੁਆਰਾ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ।

ਇਕ ਹੋਰ ਕੇਸ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿਮਾਂਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਇੰਡੀਆ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ; ਪੰਜਾਬ (2)। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਰਿੱਟ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀਮਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਤਰਜੀਹੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ: -

“ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ (ਪੰਜਾਬ) ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਬਦਨੀਤੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸੀ..... ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜਵਾਬਦੇਹੀਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰੇ। ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਦਰਜ ਕਰੇ ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੁਬਾਰਾ ਉਸ ਉਪਾਅ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ 'ਸਪੀਕਿੰਗ ਆਰਡਰ' ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਮੁੜ-ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ 'ਸਪੀਕਿੰਗ ਆਰਡਰ' ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ।

ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਲਝਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀਆਂ ਰਿੱਟਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਲਗਾਤਾਰ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਹਾਲਸਬਰੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਨਿਯਮ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਹਲਫਨਾਮੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੀ ਅਰਜ਼ੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਾਜ਼ਾ ਸਮੱਗਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਈਮਨ ਦੇ ਐਡੀਸ਼ਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਲਦ II ਪੰਨਾ 83 ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

“ਜਦੋਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ, ਮਨਾਹੀ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਇਹ ਬਿਨੈਕਾਰ ਲਈ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤਾਜ਼ਾ ਸਮੱਗਰੀ ਵਾਲੇ ਸੇਧੇ ਹੋਏ ਹਲਫ਼ਨਾਮਿਆਂ 'ਤੇ ਉਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਡਮ, ਖੰਡ 14, ਸਫ਼ਾ 156 'ਤੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ 'ਸਰਟੀਓਰੀ' ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਲਿਖਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਬਿਆਨ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹੈ: -

“ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸਰਟੀਓਰੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਰਿੱਟ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਰਿੱਟ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਭਾਵ, ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਸਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਿੱਟ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਰੋਕ ਹੈ।”

ਬਾਸੂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੀਵਿਲ (ਚੌਥਾ ਐਡੀਸ਼ਨ) ਵਾਲੀਅਮ 3 ਉੱਤੇ ਆਪਣੀ ਟਿੱਪਣੀ ਵਿੱਚ; ਪੰਨਾ 398 'ਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਹੈ: -

“ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਰਿੱਟਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੀ ਅਰਜ਼ੀ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਜਦੋਂ ਪਿਛਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਰਸਮੀ ਨੁਕਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਤਾਜ਼ੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਖੋਜ ਵੀ ਦੂਜੀ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ।

ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਲਗਾਤਾਰ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪੁਰਾਣੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਕੇਸ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।”

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਭਾਵਿਤ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਨਾਲ, ਜੋ ਕਿ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿੱਟ ਉਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਉੱਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਕਾਰਪਸ ਜੂਰੀਸ ਸੈਕੰਡਮ, ਜਿਲਦ 14, ਪੰਨਾ 186 ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਜੋਂ ਵੀ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਵੀਨ ਬਨਾਮ ਮਨਯੋਰ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਆਫ਼ ਬੋਡਮਿਨ (3) ਵਿੱਚ ਡੇਅ ਅਤੇ ਚਾਰਲਸ, ਜੇਜੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁਢਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਨਿਯਮ ਉਸੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਿਲਕੁਲ ਉਹੀ ਸ਼ਰਤਾਂ। ਇਹ ਡੇ ਜੇ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ: -

“ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹਾਂ, ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਵੱਲ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪ੍ਰੀਰੋਗਾਟਿਵ ਰਿੱਟ ਲਈ ਕੋਈ ਦੂਜੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਡਿਸਚਾਰਜ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਪਰ ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ, ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਲੈਣਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਨਜ਼ਰੀਆ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ..... ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਸ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲੈਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਬਦਲਣ ਲਈ।”

ਸਤਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਸੀਂ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਜੋ ਚਾਰਲਸ ਜੇ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਨਾਲ ਇਕਸੁਰਤਾ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਰੇਖਾਕਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਜੇਕਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰਾਲ ਵੱਲੋਂ ਇਤਨੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਵਾਦ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਣਗੇ ਜੋ ਸੱਚਮੁੱਚ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਹੋਣਗੇ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਧੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ; ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਤੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ; ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਠੋਸ ਨਿਆਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜਿਸ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਸਰਟੀਓਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਮਿਸਾਲੀ ਕੇਸ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ਾਹਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੁਢਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਜਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ 'ਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਦਬਾਅ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਦਨਾਮੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਲੱਗੇ ਕਿ ਉਸਦਾ ਮਨ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਕਿ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਬੋਲਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ ਜੋ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਮੰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰਾਲ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਪਾਲਣਾ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਹੁਕਮ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਕੋਈ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦਾ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇੱਕ ਯੰਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਾਡੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰੋ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਜੋੜ ਦੇ ਨਾਲ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਇੱਕ ਵਰਚੁਅਲ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਬੋਲਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਪਹਿਰਾਵਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਇਸਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਖਾਰਜ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਿੱਤੀ।

ਅਸੀਂ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਆਰਡਰ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਦੇਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ

ਸੂਬੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜੇ.- ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਪੁਨਮ (ਅਨੁਵਾਦਕ)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ : ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜਿਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਏਗੀ।